

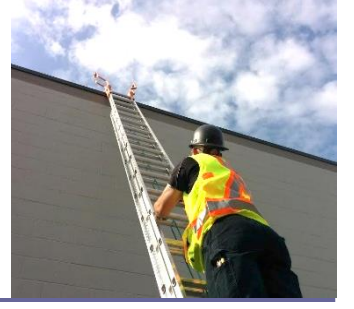

BİLGİ KARTI 1

GÜVENLİ İNŞAAT

TAŞINABİLİR MERDİVENLER

GENEL HUSUSLAR

Merdivenlerin kullanımı hangi durumlarda uygun ve güvenlidir?

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında gerçekleştirilen risk değerlendirmesi sonucunda riskin kabul edilebilir düzeyde olduğu ve düşme önleyici sistem kullanımının makul olmadığı kısa süreli çalışmalarda işe uygun tipte merdiven sistemleri kullanılabilir.

Merdiven kullanımının kabul edilebilir olup olmadığına karar verilirken işin kısa süreli olmasından ziyade öncelikle riskin büyüklüğü dikkate alınmalıdır. Eğer yapılacak iş merdiven üzerinde tek seferde 30 dakikadan fazla kalmayı gerektiriyorsa, genel yaklaşım alternatif bir ekipmanın tercih edilmesinin daha güvenli olacağı yönündedir.

Merdivenler sadece kullanımının güvenli olduğu durumlarda tercih edilmelidir (Örneğin merdivenin düz ve stabil olabileceği, gerektiğinde sabitlenebileceği gibi).

Kullanımdan önce çalışanları bilgilendirin.

Merdiven kullanım talimatları ve güvenli çalışma yöntemleri konusunda yeterli bilgiye sahip çalışanlar merdiven üzerinde çalışabilirler.

Çalışanlara merdiven kullanımı konusunda verilecek eğitimin, yapılacak iş dikkate alınarak planlanması ve uygulamalı olarak düzenlenmesi doğru ve güvenli merdiven kullanımı açısından çok daha faydalı olacaktır.

Kullanımdan önce merdiveni kontrol edin.

Merdivenler, işe başlamadan önce herhangi bir hasar veya kusur olup olmadığını tespit etmek ve kullanılacak merdivenin güvenli olduğundan emin olmak için mutlaka kontrol edilmelidir.

Merdiven kontrolü:

- kullanım öncesi yapılmalı,
- kullanıcı tarafından gerçekleştirilmeli,
- çalışma yeri veya koşullarında herhangi bir değişiklik olduğunda yinelenmelidir (Örneğin kirli bir alandan temiz bir alana taşınmışsa).

1) Merdiven kollarını kontrol edin:

Kolların zarar görmediğinden, eğilmediğinden veya deforme olmadığından emin olunmalıdır. Merdiven kollarındaki hasar merdivenin aniden kırılmasına veya çökmesine neden olabilir.

2) Merdiven ayaklarını kontrol edin:

Eğer merdiven ayakları eksik, aşınmış veya zarar görmüşse merdiven kayabilir ve devrilebilir. Bununla birlikte, merdiven yumuşak/kirli bir zeminden (kumlu zemin, toprak zemin veya kirli atölye zemini vb.) düz, sert bir zemine (fayanslı zemin vb.) taşınacaksa merdiven ayaklarından bütün kalıntıların temizlendiğinden ve merdiven ayaklarının zeminle tam olarak temas ettiğinden emin olunmalıdır.

3) Merdiven basamaklarını kontrol edin:

Merdiven basamaklarının eksiksiz, gevşememiş veya zarar görmemiş olduğundan emin olunmalı, bu gibi uygunsuzluklar giderilmeden merdiven kesinlikle kullanılmamalıdır.

Eğer basamaklar kirlenmişse ve yağ, çamur gibi ayağın kaymasına sebep olabilecek kalıntılar söz konusu ise çalışan kayıp düşebilir. Basamak bağlantılarında gevşeklik varsa merdiven çökebilir.

4) Varsa kilit mekanizmalarını kontrol edin:

Bükülmüş, bağlantı parçaları aşınmış veya zarar görmüş kilit mekanizmaları merdivenin çökmesine sebep olabilir. Kilit mandallarının yerine yerleştiğinden emin olunmalıdır.

5) Varsa merdivenin platformunu kontrol edin:

Platform ayrılmış ya da bükülmüşse, merdiven dengesiz hale gelebilir ve çökebilir.

Bahsi geçen kontroller sırasında herhangi bir kusur veya eksiklik tespit edildiyse, yetkili kişiler bu durum ile ilgili olarak bilgilendirilmeli ve sorunlar tamamen giderildikten sonra merdiven kullanımına izin verilmelidir.

Güvenli çalışmayı olumsuz etkileyecek kusur ve eksiklikler barındıran merdivenler ile asla çalışılmamalıdır.

Kullanım öncesi yapılan kontrollerden sonra alınacak basit, belli başlı önlemler ile düşme riski ve diğer iş sağlığı ve güvenliği riskleri minimize edilebilecek ve her türlü çalışma güvenli şekilde yerine getirilecektir.

Kullanılacak alanlarda dikkat edilecek hususlar

Merdiven kullanımının gerekli olduğu yerlerde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Merdiven, sağlam bir zemine yerleştirilmelidir.

- Merdiven ayakları üretici talimatları dikkate alınarak düz bir zemine tam temas edecek şekilde konumlandırılmalıdır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda merdivenin düz seviyede olması üretici onaylı ekipmanlar ile sağlanmalıdır. Tuğla, kereste gibi nesnelere bu amaçla kullanılmamalıdır.
- Mümkün olduğunca sert ve temiz bir yüzey üzerine yerleştirilmelidir. Yağ, kum, paketleme malzemeleri vb. her türlü malzeme ve atıklar merdivenin kaymasına neden olabilir. Parlak yüzeyler de üzerlerinde herhangi bir artış olmasa dahi kaymaya neden olabileceklerinden dikkate alınmalıdır.

- Merdivenin kullanılacağı alanlarda, araçların çarpma riski olmadığından emin olunmalı veya uygun bariyer, işaret konileri ya da levhaları alan koruma altına alınmalıdır.

- Merdivene çarparak, merdivenin devrilmesine ve çalışanın düşmesine sebep olabilecek tüm kapı ve pencereler kontrol altına alınmalıdır. Bu amaçla kapı ve pencerelerin kısıtlı olarak açılması ya da geçici olarak açılmaması sağlanabilir.

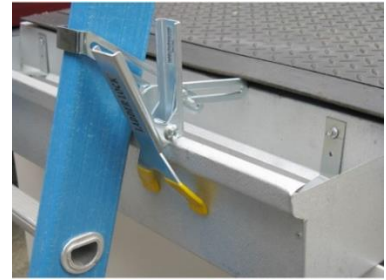

- Halka açık bir alanda çalışma yapılacaksa, insanların merdivenin altından veya yakınından geçmesini engelleyecek şekilde bariyerler, işaret konileri veya levhalar yerleştirilmeli, alan koruma altına alınmalıdır.

- Merdiven kendiliğinden hareket etmeyecek şekilde sabitlenebileceği yerde kullanılmalıdır.

Merdivenin sabitlenmesi için kullanılabilecek yöntemler

- Merdiven yeterli sağlamlıkta, uygun bir noktadan bağlanarak sabitlenmelidir. İki merdiven kolunun da bağlandığından emin olunmalıdır.
- Bağlamanın makul ya da mümkün olmadığı durumlarda üretici talimatları doğrultusunda merdiven sabitleme araçları kullanılmalıdır.

- Bu da mümkün değilse, merdiven sabit kalacak şekilde ayaklarından uygun ekipmanlarla desteklenmelidir.

- Bahsedilen yöntemlerin uygulanmadığı durumlarda ise merdiven zemine yerleştirilen kazık vb. destekler aracılığıyla ayaklarından sabitlenmelidir. Risk değerlendirmesi dikkate alınarak bu yöntemler bir arada kullanılabilir.

Erişim amaçlı merdiven kullanımı

- Yüksek bir seviyeye erişim amacıyla kullanılan merdivenler, uygun şekilde bağlanmalı ve güvenli geçişin sağlanması için erişim noktasından en az 3 basamak (yaklaşık 1 m) yukarı uzanmalıdır.
- A tipi merdivenler özel olarak bu amaç için tasarlanmamışsa, yüksek bir seviyeye erişim amacıyla kullanılmamalıdır.

Merdivenin durumu

Merdivenin kullanım öncesi, yapılacak iş için uygun ve iyi durumda olduğundan emin olunmalıdır. Merdivenler için aşağıda belirtilen şartlar sağlanmalıdır:

- Gözle görünür bir hasarı olmamalı ve her iş başlangıcında kontrolünün yapıldığından emin olunmalıdır.
- Görsel kontroller periyodik olarak yetkin bir kişi tarafından yapılmalı ve kayıt altına alınarak kontrol bilgilerinin güncel olarak takip edilebilmesi sağlanmalıdır. Kontroller üretici talimatları dikkate alınarak yapılmalıdır. Detaylı bir görsel kontrol herhangi bir hasar ya da aşınmayı tespit etmek anlamında kritik öneme sahiptir.

- Kullanım amacına uygun olarak tasarlanmış olmalıdır. Yapılacak iş için yeterince sağlam ve dayanıklı olduğundan emin olunmalı ve standarda uygun, doğru tipte merdivenler kullanılmalıdır.
- Üretici talimatları doğrultusunda bakımı yapılmalı ve saklanmalıdır.

Bunun yanı sıra merdivenin kullanım öncesi kontrolüne, merdiveni kullanacak çalışanların alması gereken temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde yer verilmeli ve çalışanların her kullanım öncesinde bu kontrolü yapma alışkanlığı kazanmaları amaçlanmalıdır.

Kontrol ederken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Merdiven kollarının deforme olmamış, eğilmemiş ve çatlamamış olması,
- Basamakların çatlamamış, eğilmemiş ve gevşememiş olması,
- Basamaklar altında yer alan metal bağlantı çubuklarının eksiksiz ve hasarsız olması,
- Kaynaklanmış bağlantı noktaları ile perçinlerin ve varsa destek aparatlarının çatlamamış, gevşememiş ve hasarsız olması.

Merdiven sabitleme araçları ile diğer yardımcı aparatların kontrolü üretici talimatları dikkate alınarak yapılmalıdır.

Ayrıca merdivenlerin teknik özellikleri ile ilgili detaylı bilgi almak için **TS EN 131** standardına başvurabilirsiniz.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

Merdivenler ile ilgili diğer bilgi kartları ve farklı konulardaki teknik doküman için lütfen web sayfamızı ziyaret edin.

Bilgi Kartı 1: Genel Hususlar

Bilgi Kartı 2: Yaslamalı Merdivenler

Bilgi Kartı 3: A Tipi Merdivenler

www.guvenliinsaat.gov.tr